

Stockholm den 12 juli 2023

Öppet brev till Regeringen!

När dåvarande utrikesminister Margot Wallström den 12 juli 2019 meddelade att Sverige tills vidare inte skulle skriva under FN:s konvention om ett förbud mot kärnvapen (TPNW), trodde vi fortfarande att landet till sist ändå skulle hålla fast vid sin långa tradition av motstånd mot kärnvapen och godkänna förbudet. I dag vet vi att Sverige har övergett alla sådana planer.

6 mars höll föreningen Folk och Försvar ett seminarium i centrala Stockholm med rubriken "Paradigmskifte i kärnvapenfrågan?" där Anna Hammarlund Blixt, biträdande enhetschef vid Enheten för nedrustning och icke-spridning på utrikesdepartementet (NIS) meddelade kort och gott att "Sveriges tydliga ställningstagande mot TPNW ligger fast".

Varför är Sverige, som aktivt bidrog till att arbeta fram TPNW och sedan röstade för den i FN:s generalförsamling i juli månad 2017, numera mot konventionen? Hammarlund Blixt ger en förklaring:

Som Natomedlem kommer vi att följa Natos politik och doktrin och i ljuset av det kommer vi att inta ett delvis nytt förhållningssätt till bland annat kärnvapens förekomst och avskräckning. Vi kommer till exempel inte kunna på samma sätt som tidigare ställa oss bakom språk i resolutioner eller uttalanden som direkt eller indirekt underminerar Natos kärnvapenavskräckning – det kan röra sig om översynskonferensen för NPT (icke-spridningsavtalet) eller i FN:s generalförsamling.

Sverige vill alltså inte underminera Natos avskräckningsdoktrin. Därmed väljer landet i praktiken att underminera en värld fri från det ultimata massförstörelsevapnet. Finns det kärnvapen kommer de förr eller senare att användas igen. "Världen är ett enda litet misstag från att förintas i ett kärnvapenkrig", sa FN:s generalsekreterare António Guterres i augusti 2022 samtidigt som han uppmanade FN:s medlemsstater att ta en ny väg mot en framtid utan kärnvapen.

Som om inte detta vore nog finns det numera en tydlig risk för att kärnvapen framöver kommer att återfinnas på svensk mark och i det svenska luftrummet. När Sverige ansöker om medlemskap i Nato lovar landet att följa Natos kärnvapendoktrin fullt ut. Detta kan ha stor betydelse nu när Sverige har inlett förhandlingar med USA om att upprätta baser och förlägga trupper och förvara utrustning i Sverige enligt den så kallade Supplementary Defense Cooperation Agreement. Norge förhandlade fram ett sådant militäravtal 2021. Finland och Danmark har påbörjat liknande förhandlingar. I det norska avtalet lovar USA att respektera landets restriktioner – bland annat ett förbud mot kärnvapen på norsk mark under fredstid. Restriktionerna omfattar de villkor som Norge 1949 ställde för att ansluta sig till Nato. År 2022 ansökte Sverige om medlemskap i Nato helt villkorslöst. Det finns alltså ingenting som USA i sina förhandlingar om ett nytt militäravtal med Sverige behöver respektera vad gäller kärnvapen.

Sex år har gått sedan ICAN, International Campaign to Abolish Nuclear Weapons, fick Nobels fredspris för kampen för att få till stånd ett internationellt juridiskt bindande förbud mot kärnvapen – TPNW.

Och här står nu vi – under den allt snabbare växande atomskugga som har hotat mänskligheten sedan de första kärnvapnen fälldes över Hiroshima och Nagasaki. I dag har vi alla blivit måltavlor – av den enkla anledningen att det i slutändan inte går att rå över kärnvapen. Och detta har Sverige medvetet tackat ja till.

I våra, i våra medmänniskors, och i framtidens namn protesterar vi!

Vi ber er att tänka om. Ställ er bakom FN:s konvention om förbud mot kärnvapen.

Med vänliga hälsningar,

Bo Forsberg, Ordförande i Förbundet Kristen Humanism

Lotta Sjöström Becker, Generalsekreterare i Kristna Fredsrörelsen

KG Hammar, Gästprofessor (emeritus) i teologi vid Centrum för teologi och religionsvetenskap vid Lunds universitet. Tidigare ärkebiskop i Svenska kyrkan

Fredrika Gårdfeldt, Svenska Präster och Pastorer mot Kärnvapen

Julia Ryberg, Samfundspedagog i Vännernas samfund, kväkarna